

EKOBLÖK

Spojená škola Turzovka
Apríl 2020

Foto: Ján Kapusniak, 7.B

Obsah:

1. Deň Zeme
2. Výzva JARNÉ UPRATOVANIE
3. Deň Zeme s Ekotímom
4. Ako vplýva pandémie na životné prostredie
5. Po KYSUCKY časť 2
6. Ekotím v teréne

Foto: Valika Vlčková, 7.A

22. APRÍL DEŇ ZEME

Naša Zem má dnes svoj deň

Deň Zeme si pripomínáme od roku 1970 a iniciátorom jeho vyhlásenia bol environmentálny aktivista, senátor Spojených štátov z Wisconsinu, **Gaylord Nelson**.

Jeho cieľom je pripomenutie si našej závislosti na cenných daroch, ktoré nám poskytuje Zem.

Na propagovaní a informovaní svetovej verejnosti Dňa Zeme sa už od jari 1999 hlavnou mierou podieľa koordinačné centrum **EARTH DAY NETWORK** so sídlom v Seattli, USA.

Dnes vo svete mocnejú hlasy, aby Dňom Zeme bol pre ľudstvo každý deň. O propagáciu a šírenie tejto myšlienky sa snažíme aj my aj iné výzvy, ktoré kolujú na internete. ***Veríme, že ak si ľudia osvoja zásady a princípy správania, ktoré povedú k zníženiu spotreby***

energie. Deň Zeme potom budeme môcť oslavovať každý deň.

Začnite od seba

Deň Zeme je v súčasnosti ekologicky zameraný sviatok, ktorý upozorňuje ľudí na dopady ničenia životného prostredia. Svojimi aktivitami výrazne zasahujeme do toho, ako vyzerá príroda a svet okolo nás. Ľudia menia štruktúru krajiny, ťažia v lesoch, likvidujú mokrade, lúky a ostatné cenné biotopy, znečisťujú prírodu odpadom.

Nielen počas Dňa Zeme by sme si mali uvedomiť dôležitosť svojho správania sa ku krajine.

Každý z nás môže prispieť k tomu, aby životné prostredie nebolo zaťažované a aby planéta Zem zostala čo najdlhšie zachovaná pre ďalšie generácie.

VÝZVA JARNÉ UPRATOVANIE

Už minulý rok sme sa zapojili do výzvy **#ZLÁSKYKSLOVENSKU** P. Paulinyiho, ktorý túto výzvu propagoval aj tento rok. Tento rok prišli aj iné výzvy- **JARNÁ VÝZVA SAŽP: UPRATUJTE S MAXOM!**

Slovenská agentúra životného prostredia pripravila pre verejnosť, rodiny, školákov a deti jarnú outdoorovú aktivitu s posolstvom. Pri príjemných jarných prechádzkach sa totiž každý z nás určite stretáva aj s odpadom, ktorý niekto vyhodil rovno do prírody. Pomôcť životnému prostrediu po zimnej prestávke do nového štartu môžeme aj my, a to zbieraním odpadu.

Aby sme motivovali verejnosť, vymysleli naši špecialisti na environmentálnu výchovu a vzdelávanie súťažnú výzvu. Podmienkou je vyzbierať minimálne jedno vrece odpadu, pričom veľkosť vreca nie je podstatná.

Každý odnesený kus voľne pohodeného odpadu sa ráta a pomôže krajine vyzerat' lepšie. Spoločníkom pri tom nám môže byť aj pes, presne ako Max, po ktorom je výzva pomenovaná.

Do výzvy je možné zapojiť sa ešte aj počas mája, treba dodržať nasledujúce pravidlá.

PRAVIDLÁ VÝZVY:

1. Dbaj na bezpečnosť a používaj ochranné prostriedky (rúško, rukavice).
2. Ak chceš ísť do prírody a si ešte malý, choď s rodičom.
3. Zbieraj len odpad, ktorý ti neublíži.
4. Vyseparuj a vytried' čo sa dá.
5. Po nazbieraní aspoň jedného bežného vreca (alebo tašky) si sprav selfie fotografiu.
6. Svoju fotku pošli do správy na facebook.com/envirovychova alebo pridaj na Instagram a označ ju hashtagom #vyzvajar2020.

s MAXOM :)

#vyzvajar2020

Zapojte sa s nami do novej aprílovej výzvy!

Urobte niečo dobré pre svoje okolie a prírodu!

DEŇ ZEME S EKOTÍMOM

UPRATUJEME S MAXOM!

„Ty musíš byť zmenou, ktorú chceš vidieť vo svete.“

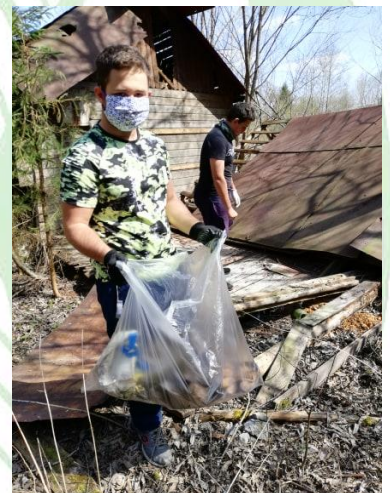
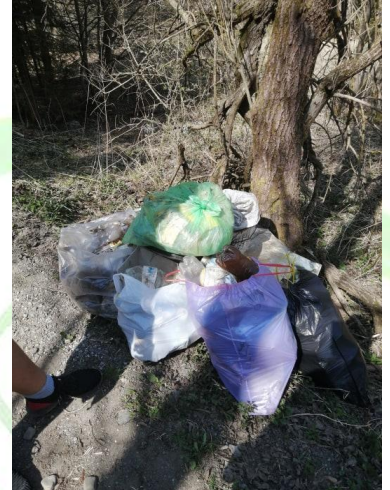
Aj keď sme doma, snažíme sa zapájať aj týmto spôsobom.

Na začiatku bolo opäť slovo, výzva upratať časť okolia v ktorom žijeme. **Celkovo sa nás doposiaľ zapojilo 5 skupín / v zložení jednej, dvoj alebo trojčlennej skupiny/.**

Keďže výzva pokračuje do mája veríme, že príspevkov bude viac. **Niektorí už začali, stačí si pozrieť príspevky na oficiálnej stránke školy na FB.**

Na stránke (<https://www.earthday.org/earth-day-challenge/>) je zverejnená 22-dňová výzva. Na každý deň od začiatku mesiaca apríl až po Deň Zeme tu máte k dispozícii vždy jednu výzvu, ktorú môžete splniť nielen teraz, ale už navždy. Môžete si napríklad urobiť svoj vlastný plastový audit domácnosti, vytvoriť zaujímavé kompostovisko, zvoliť si jeden deň v týždni bez mäsa, zasadiť strom, či vyskúšať si na jeden deň fungovať čo najviac bezodpadovo. Všetky tieto aktivity by mali vyvrcholiť počas Dňa Zeme, 22. apríla, jeho virtuálnou oslavou.

Zdroj: <https://www.ewobox.sk/>

Dnes sme upratali veľkú hromadu odpadu. Nemali sme síce dostatok vriec na to, aby sme upratali úplne všetko, ale aj tak sme prírode pomohli. Je veľmi smutné, že ľudia bez rozmýšľania hádžu odpadky do prírody. Preto vyzývam všetkých, aby išli niekde do prírody vyzbierať aspoň 2 vrecia odpadu a tak pomohli našej Zemi.

Príspevok: Jaroslav Matejík, 9.C

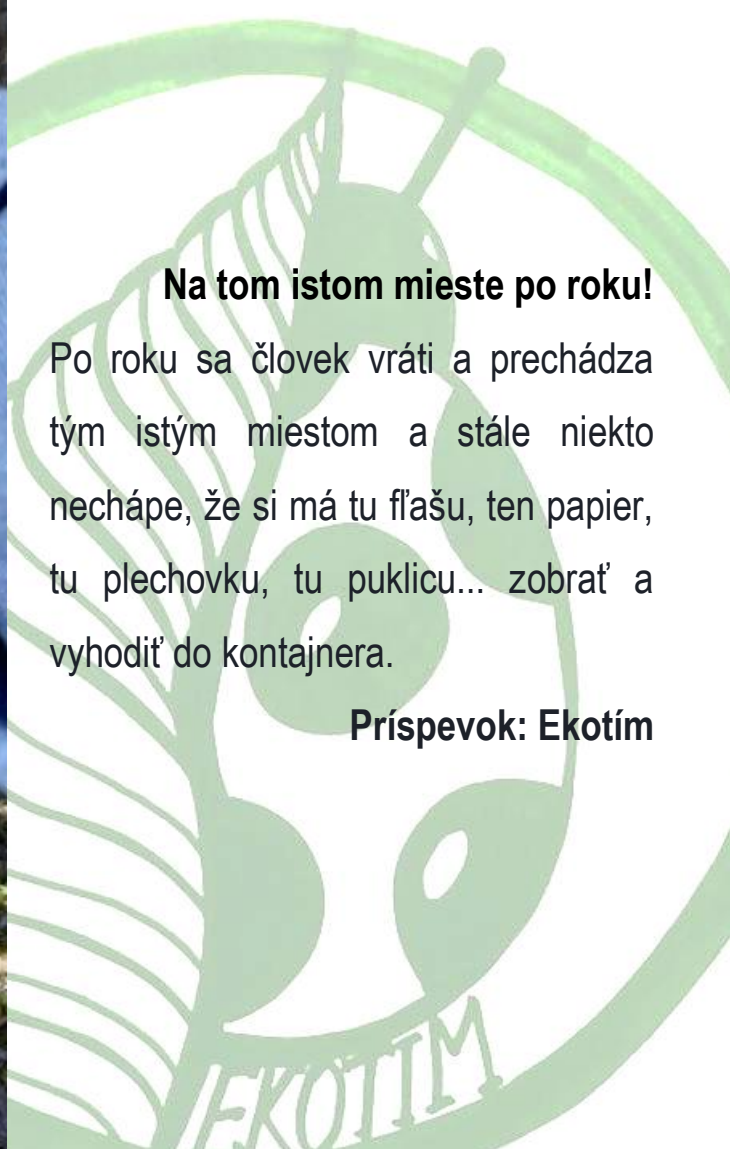

Na tom istom mieste po roku!

Po roku sa človek vráti a prechádza tým istým miestom a stále niekto nechápe, že si má tu fľašu, ten papier, tu plechovku, tu puklicu... zobrať a vyhodiť do kontajnera.

Príspevok: Ekotím

**Príspevok: Deniska Iványiová, 7.A,
Natália Sirová, 9.B**

Príspevok: Valika Suranová, 7.A

Príspevok: Ján Kováčik, 9.C

AKO VPLÝVA PANDÉMIA NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

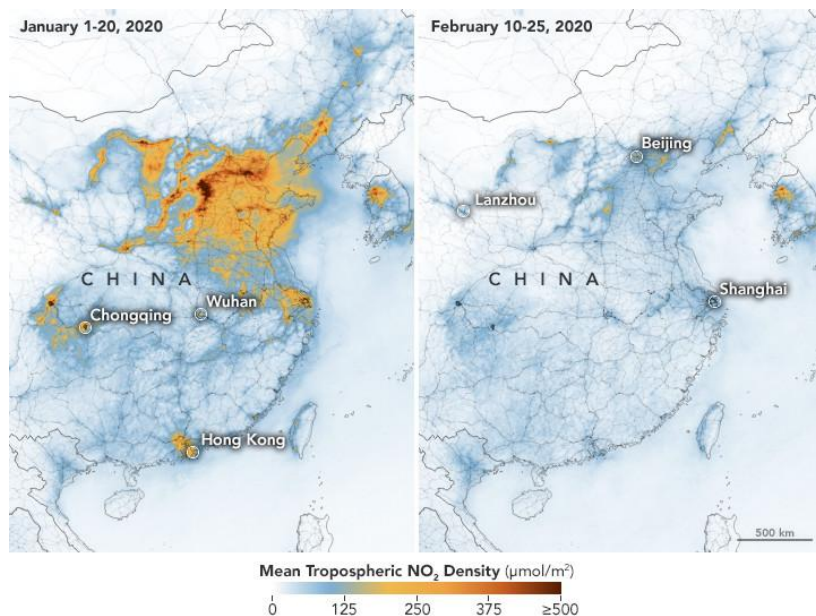
Opatrenia voči šíreniu nového koronavírusu zasiahli miliardy ľudí po celom svete a výrazne zmenili naše životy. Spomalila sa výroba, ľudia menej cestujú autami, výrazne sa znížila frekvencia letov, kvôli čomu výrazne kleslo vypúšťanie škodlivých emisií do ovzdušia.

Aj keď však životné prostredie momentálne zažíva pomerne priaznivé obdobie, odborníci upozorňujú, že zaň bude planéta pravdepodobne platiť neskôr.

Odkedy sa zaviedli opatrenia a spomalil sa svet, pravidelne sa objavujú správy, ktoré informujú o pozitívnom efekte pandémie na životné prostredie. *Delfíny v Benátkach boli síce hoax, no nedá sa spochybníť, že kanály v meste sú najčistejšie za dlhé desaťročia.*

Ako prvé bolo spozorované zníženie znečistenia ovzdušia najskôr v oblasti

epicentra nákazy v meste **Wu-chan** a neskôr aj v samotnej **Číne**.

Satelitné snímky, ktoré zdieľala NASA, ukázali dramatický pokles úrovne znečistenia v Číne. Na zverejnených mapách vidieť klesajúce hladiny oxidu dusičitého.

"Je to prvýkrát, čo som videla taký dramatický pokles v širokej oblasti kvôli konkrétnej udalosti," uviedla vo vyhlásení Fei Liu, výskumná pracovníčka z Goddard Space Flight Center NASA.

Aká je situácia s kvalitou ovzdušia po prijatí opatrení voči šíreniu koronavírusu na Slovensku??

Vedúci odboru Monitorovania kvality ovzdušia SHMÚ **Martin Kremler**:

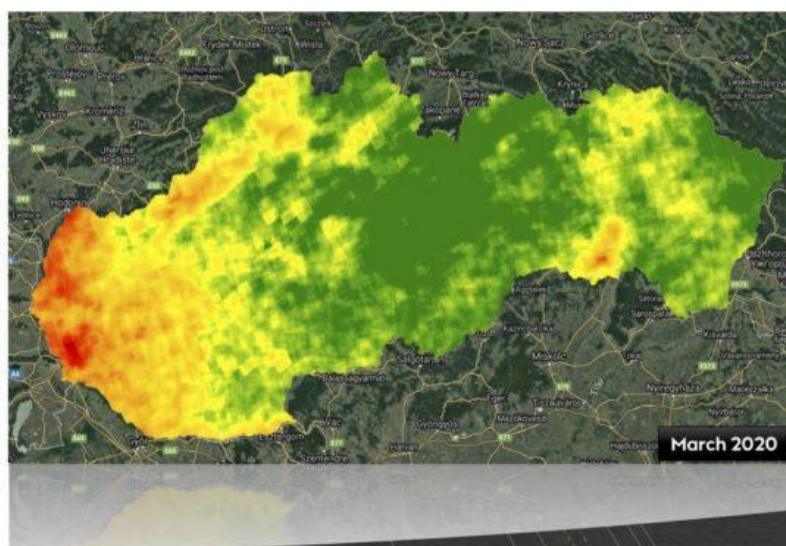
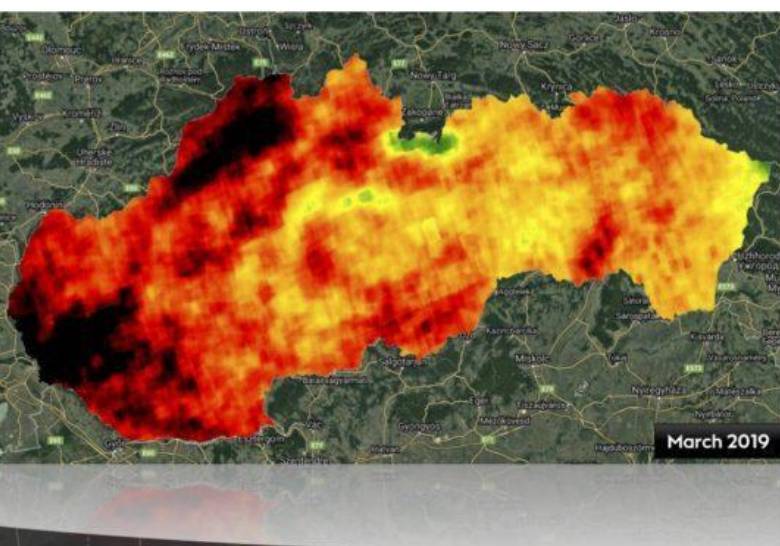
"Prijaté opatrenia v súvislosti s pandémiou vplyvajú na Slovensku k zníženiu emisií z dopravy a postupne aj emisií z priemyslu. No podiel týchto **emisií na znečisťovaní ovzdušia na Slovensku nie je taký vysoký ako napr. v Číne alebo severnom Taliansku**. Napr. pri PM časticiach produkujú lokálne kúreniská (domácnosti kúriace tuhým palivom) 70 - 80% celosloveských emisií.

Nakoľko je stále vykurovacia sezóna, prijaté opatrenia nemajú až taký veľký vplyv na zníženie celkových emisií.

Zdroj: <https://noizz.aktuality.sk/>

Vzduch nad Slovenskom je čistejší, ako v tomto období pred rokom. Výrazne sa znížila úroveň NO₂, teda oxidu dusičitého. Informoval o tom dátový analytik hlavného mesta Bratislavy **Pavol Škápik** na sociálnej sieti LinkedIn. Mapu spracovala **Andrea Sul'ová** na základe dát od Sentinelu.

Zdroj: <https://www.startitup.sk/>

Slovakia – NO₂

NO₂ trace gases in the Earth's atmosphere. It enters the atmosphere as a result of anthropogenic activities (notably fossil fuel combustion and biomass burning) and natural processes (such as microbiological processes in soils, wildfires and lightning).

Please note, the interval chosen in the legend (70–110 mol/m²) is very narrow to emphasize the local variations in Slovakia. NO₂ typical ranging globally from 10–200 1e-6 mol/m².

- Satellite data: Sentinel-5P NRTI NO₂
- Created for research and educational purposes using Google Engine
- The mean of all values at each pixel for the particular time interval.
- Total vertical column of NO₂ - ratio of the slant column density of NO₂ and the total air mass factor

Monthly average distribution of NO₂ (1e-6 mol/m²)

70 110

Credit: Andrea Sul'ová

PO KYSUCKY ČASŤ 2

Projekt PO KYSUCKY je venovaný nadšencom, začiatovníkom, ktorí radi objavujú nové zákutia KYSÚC- buď pešo alebo na bicykli. **Je niekoľko dôvodov prečo práve KYSUCE. Máme všetky tieto veci a zákutia na dosah.**

Projekt a jeho obsah je rozdelený na dve časti, v marcovom Ekobloku sme predstavili **miesta ako- Megoňky, Veľký Polom a Veľký Javorník.**

Aprílové vydanie- bude venovaná známejším a obľúbeným miestam- **Živčáková, Klokočovské skálie a Rozhl'adňa Kamenité.**

ŽIVČÁKOVÁ

Vrch Živčáková 787,7 m n m sa nachádza asi 3 km na západ od mesta Turzovka. Podľa výpovede Matúša Lašúta v roku 1958 sa na tomto mieste zjavila Panna Mária.

V roku 1993 na mieste zjavenia bola postavená kaplnka Panny Márie Kráľovnej pokoja, ktorá je centrom areálu. V roku 2002 bol postavený mystický stĺp, vyhotovený podľa videní pátra Cyrila Metoděja Kuběnu.

Pred kaplnkou stojí detvianský kríž darovaný pútnikmi z tejto obce, ktorý je skutočným rezbárskym skvostom. V kaplnke sa nachádza veľký drevený kríž, socha Panny Márie a obraz Božej Matky. V areáli zjavenia sa nachádza niekoľko prameňov s liečivou vodou, ktoré nezamrzajú ani v najtuhších zimách.

Žilinský biskup Tomáš Galis dňa 19. októbra 2008 vyhlásil Horu Živčáková za oficiálne mariánske pútnické miesto a vysvätil základný kameň budúceho chrámu Panny Márie Matky Cirkvi.

4. októbra 2015 bol chrám slávnostne vysvätený žilinským diecéznym biskupom Mons. Tomášom Galisom. Jeho výstavba trvala 7 rokov. Vo veži kostola sú umiestnené štyri zvony, ktoré sú dielom Josefa Tkadleca z Halenkova.

Veža slúži aj ako vyhliadková a je prístupná pre pútnikov i turistov, z jej otvorenej terasy je kruhový výhľad na okolitú prírodu. Ak si chcete pozrieť tento výhľad musíte vyšľapať približne 140 schodov.

POPIS TRASY:

Ciest je hneď niekoľko. Ako sa dostať na toto pútnické miesto?

Pútnické miesto je prístupné z Korne a Turzovky. Z Korne sa dostanete na

horu autom aj autobusom (doprava z oboch strán je regulovaná svetelnou signalizáciou).

V Turzovke, časť Vyšný koniec (cca 3 km od centra smer Vysoká nad Kysucou) je pri hlavnej ceste parkovisko, z ktorého je Živčáková vzdialená 2 km pešou chôdzou.

My si predstavíme jednoduchšiu cestu a to po hlavnej ceste z mesta Turzovky do Korne.

Štart bude od zastávky Beskydská, ktorá ďalej bude viesť smerom do mestskej časti Predmier cca 2,5 km.

Prvá zástavka bude na rozhraní križovatky medzi Predmierom a Korňou. Po hlavnej ceste teda nepôjdeme stále rovno, ale odbočíme smerom vľavo. Ďalej pokračujeme rovno po hlavnej ceste. Ďalšiu zastávku si necháme na menšie občerstvenie, ktoré si môžete urobiť u pohostinstva v blízkosti veterného mlyna.

Po občerstvení pokračujeme po hlavnej ceste cca ďalšie 2 km až k základnej škole.

V blízkosti osady Muchovci v obci Korňa sa nachádza ojedinelý európsky unikát - prirodzený povrchový výver

ľahkej ropy s občasnými výronmi samozapaľujúceho sa metánu. Výver, ktorý dokumentujete roponosnosť flyšových vrstiev, obsahuje vysoké percentá olejov. Ropa sa sústreďuje v malom jazierku s priemerom 1,5 - 2 m.

Napriek tomu, že sa jedná o veľmi kvalitnú ropu, vrty v okolí, s ktorými sa začalo už na konci 19. storočia, nepreukázali také množstvo ropy, aby sa vyplatila priemyselná ťažba. V tom období sa v oblasti niekoľko rokov ťažila vysokokvalitná **parafinická ropa** s nízkym obsahom síry, podobná rope typu Brent. Miestni obyvatelia ju v minulosti využívali na kúrenie, svietenie i mazanie. Vrty, ktoré sa tu uskutočnili (**celkovo ich bolo 5, prvý v roku 1900** a posledný v roku 1929 - 33 do hĺbky 968 m), však nepotvrdili rentabilnosť ťažby.

V roku 1973 ropný prameň vyhlásili za chránený prírodný výtvor, v roku 1995 prekategORIZovali na prírodnú pamiatku s výmerom 0,171 ha.

K prameňu je **voľný prístup**, cca 150 m od parkoviska pri hlavnej ceste.

Pri základnej škole odbočíme po novo vybudovanom moste smerom vľavo, kde prekonáme menší kopec. Tu už sa môžete rozhodnúť, či zaparkujete pri cintoríne a budete pokračovať pešo / alebo si cestu uľahčíte a pôjdete autom/. Ja sa rada prejdem pešo ale posledný rok som si obľúbila prekonávanie tohto miesta na bicykli /menší adrenalín, veľká makačka/.

Na bicykli hlavne v letnom období na postranných lúčach natrafíte aj na rozkvitnuté pole kvetov kukučky lúčnej, sem tam aj vykukujú bedle.

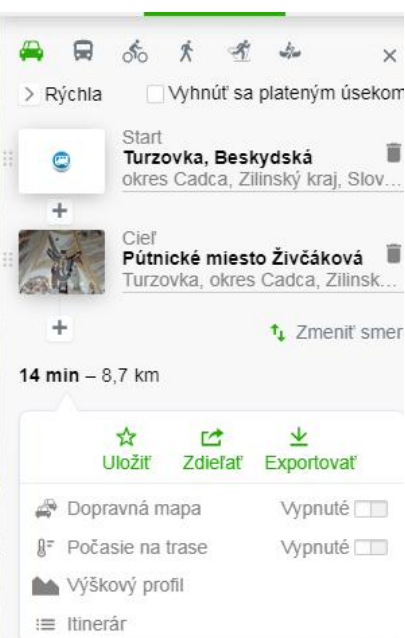
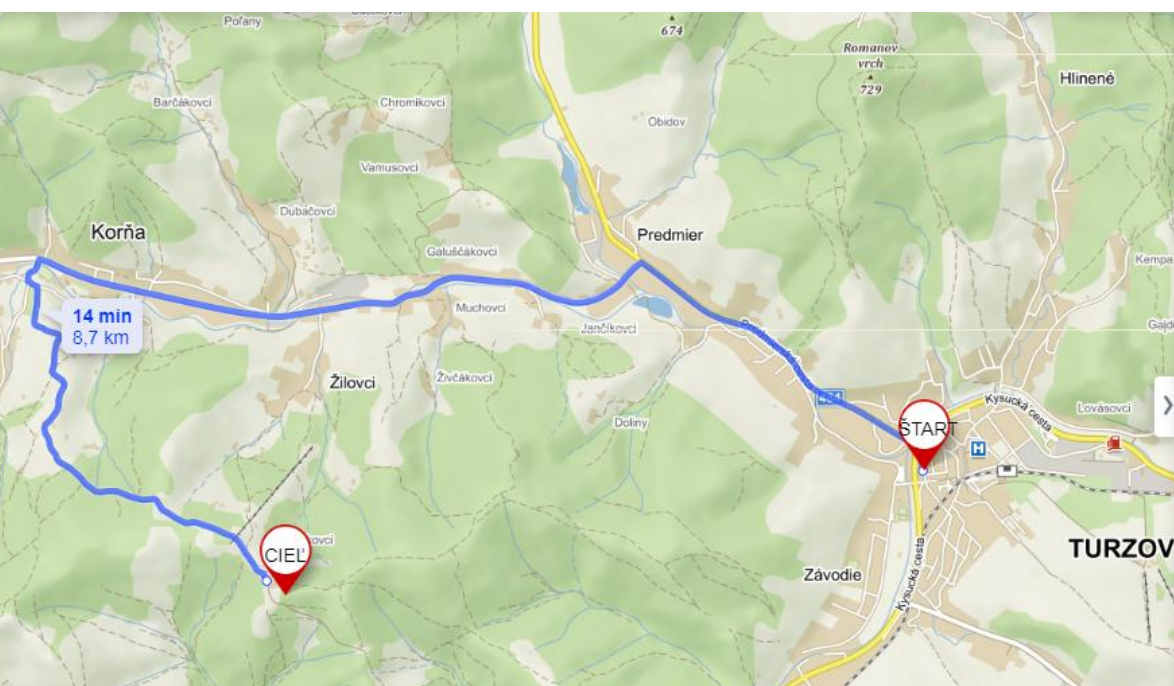
Po tejto ceste sa dostanete nad starý vlek a ďalej až ku kaplnke.

Ako k nim autobusom?

Turzovka Beskydská- Korňa ZŠ, odtiaľ sa priamo napojíte na most a po ceste okolo cintorína pešo, až k samotnému vrcholu hory- Živčáková. Pešo cesta trvá cca 30 min. záleží od rýchlosti kroku (:

MAPA TRASY:

FOTOGALÉRIA:

Foto: M.Sabelová

KLOKOČOVSKÉ SKÁLIE

Prírodná rezervácia od roku 1984. Celková výmera chránenej oblasti Klokočovského skália je 6,12 ha. Je to morfológický útvar pre flyšové územie Kysúc, predstavovaný pieskovcovo-zlepencovou skalnou hranou dlhou 300 metrov pri relatívnej výške 15-25 metrov. Nachádza sa v osade Hlavice /medzi osadami Ostružie a Zajacovia/. Je to selektívne vyvetraná šošovka z okolitých máloodolných ílovcov istebnianskych vrstiev.

Stena je vysoká od dvoch do dvadsiatich metrov a dlhá približne 300 metrov. Po vypadnutí guliach v nej ostali miskovité odtlačky, ktoré pripomínajú ich nedávnu existenciu v skalnej stene. V samotnom území platí 5., najprísnejší stupeň ochrany, v ktorom sa uplatňuje bezzásahový režim.

Sekundárny výskyt gúl je známy z viacerých miest v obci, napríklad v starom lome pod Žorom, v osade Kornica je vidieť 7 guľovitých útvarov

rôznej veľkosti. V roku 1935 boli z tohto lomu dva guľovité zlepenice odvezené a osadené na križovatke v Klokočove-časť Hlavice a jedna sa nachádza v Kornici u Františka Šamaja. Ďalšie guľovité útvary sú v osade Klín v rieke Predmieranke - pravdepodobne z lomu oproti.

Foto: © hiking.sk & autor

Prírodnou rezerváciou Klokočovské skálie prechádza 850 m dlhý náučný chodník s prevýšením približne 200 m, ktorý bol slávnostne otvorený 31. októbra 2015.

O zaujímavostiach tohto územia, zvieratách i charakteristickom rastlinstve Chránenej krajinej oblasti Kysuce, ale predovšetkým o ojedinelom úkaze, ktorými kamenné gule bezpochyby sú, sa dozviete zo 4 informačných tabúľ.

POPIS TRASY- PRÍSTUP:

- **autobusom** (z Čadce, Turzovky):

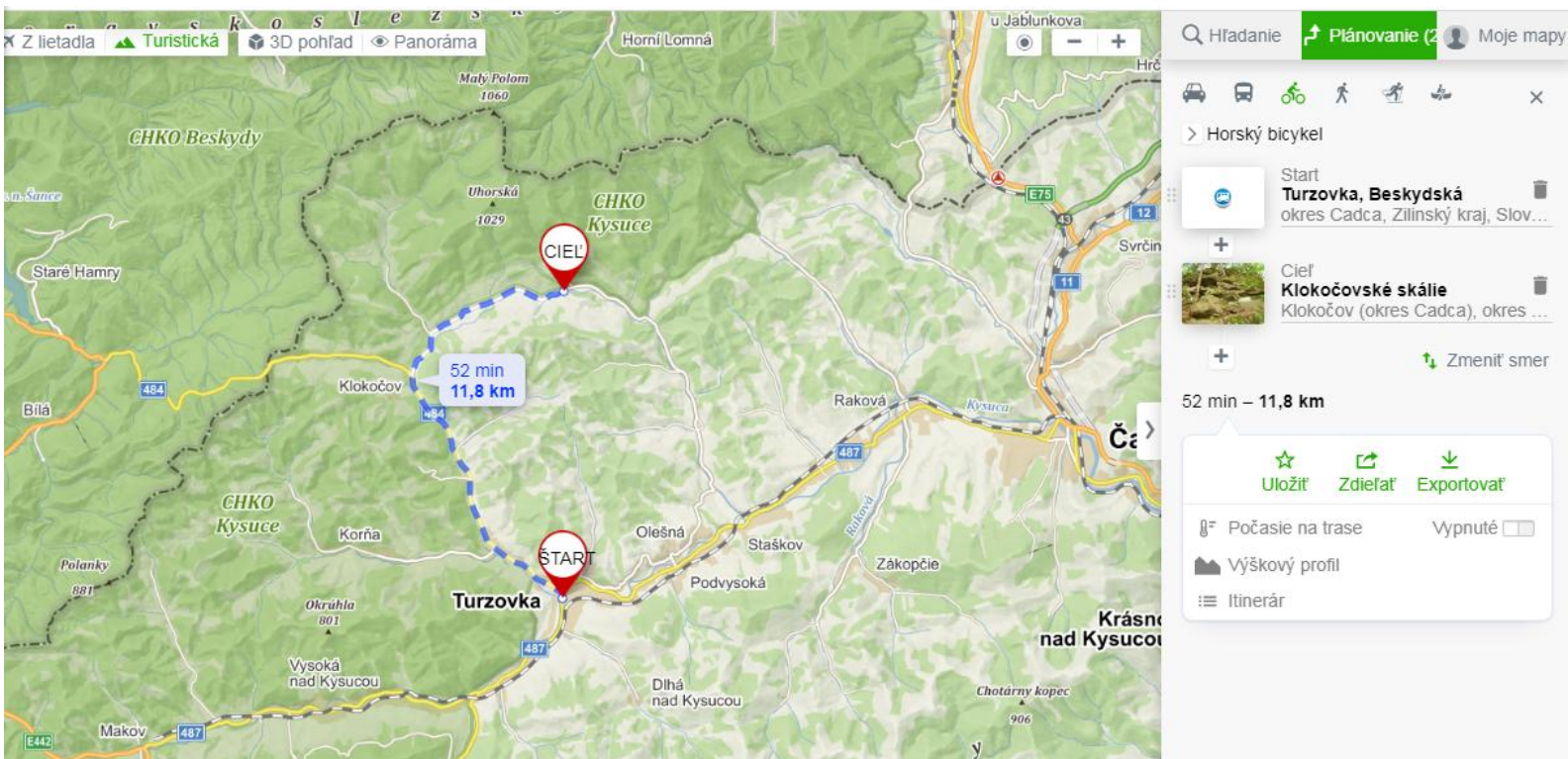
Zastávka: Klokočov, Hrubý Buk, Rieka (možnosť občerstvenia - pohostinstvo, obchod, pri ceste je umiestnená 4. informačná tabuľa)

Zastávka: Klokočov, Galus (350 m po miestnej komunikácii k 1. informačnej tabuli)

- **autom:** Možnosť parkovania priamo na začiatku chodníka (350 m z hlavnej cesty, odbočka od aut. zastávky Klokočov - Galus).

- **pešo:** Klokočovským skálám prechádza modrá turistická značka č. 2670 (Čuboňov - Nesluša - celková dĺžka 30 km).

MAPA TRASY:

FOTOGALÉRIA:

Foto: <https://www.regionkysuce.sk/>

ROZHĽADŇA KAMENITÉ

Mikovčákova rozhľadňa je nevysoká kamenno-drevená turistická rozhľadňa, nachádzajúca sa neďaleko Turzovky a obce Dlhá nad Kysucou. Vybudovaná bola na vrchu Kamenité (834 m. n. m.). Autormi rozhľadne sú **Stano, Martin a Viktor Mikovčákovci**, po ktorých je rozhľadňa pomenovaná. ***Otvorená verejnosti bola v roku 2005 a je považovaná za prvú oficiálnu turistickú rozhľadňu na Kysuciach.***

Mikovčákova rozhľadňa má veľmi dobrú dostupnosť, je preto vhodným cieľom na ***nenáročnú turistiku.*** Vhodná je aj pre lenivých turistov, ktorým sa nechce veľmi šliapať. Stačí si rezervovať cca dve hodiny času na cestu tam a späť. Aj vďaka dobrej dostupnosti sa na ňu pravidelne organizujú trojkraľové výstupy turistov zo všetkých strán.

V čase vianočných sviatkov v objekte rozhľadne dokonca nájdete ozdobený vianočný stromček.

Na vrchu Kamenité okrem rozhľadne narazíte ešte na prístrešok so strieškou, v ktorom sa dá v prípade nepriaznivého počasia prečkať noc. Je tu tiež stožiar s vysielacom, viditeľný už z diaľky.

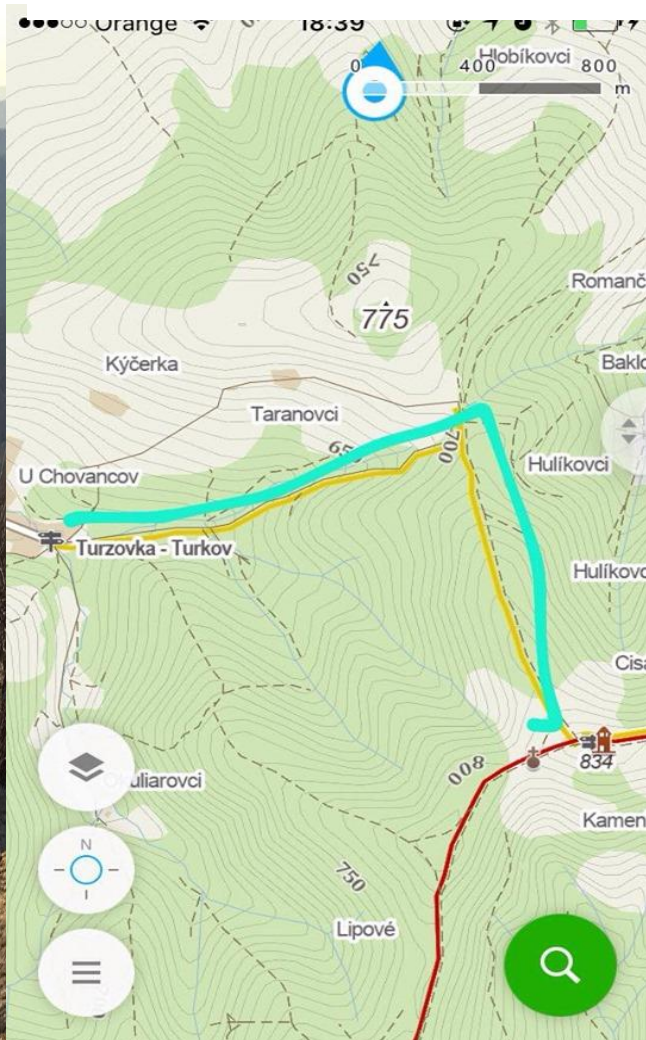
Foto: Ján Kováčik, 9.C

Jedna zo zaujímavostí o ktorej sme netušili a ktorá sa nachádza neďaleko rozhľadne je Kaplnka u Zajacov. Kaplnku uvidíte, keď budete prichádzať na vrch Kamenité z východného smeru, či už **od Semeteša, prípadne z Turkova.** Jedná sa o drobnú kaplnku, zasadenú medzi dva stromy, s malým plôtikom. Pred kaplnkou je lavička, kde môžete rozjímať. **Výhľady z Mikovčákovej rozhľadne sú fajn.**

Nie sú úplne panoramatické, keďže v niektorých častiach zavadzajú lesy.

Čo sa týka samotných výhľadov, tak pekne vidieť na okolitý kopcový terén.

Dominujú výhľady na **Turzovskú vrchovinu** pri pohľade smerom na sever, na **Turzovku**. Veľkú časť z výhľadu zaberajú **Javorníky**. Pri dobrej viditeľnosti je vidieť až na **Moravsko-sliezske Beskydy**, či **Kysucké Beskydy**. Možno sa vám pri pohľade na juhovýchod podarí vidieť i pahorky **Krivánskej Malej Fatry** či **Západné Tatry**.

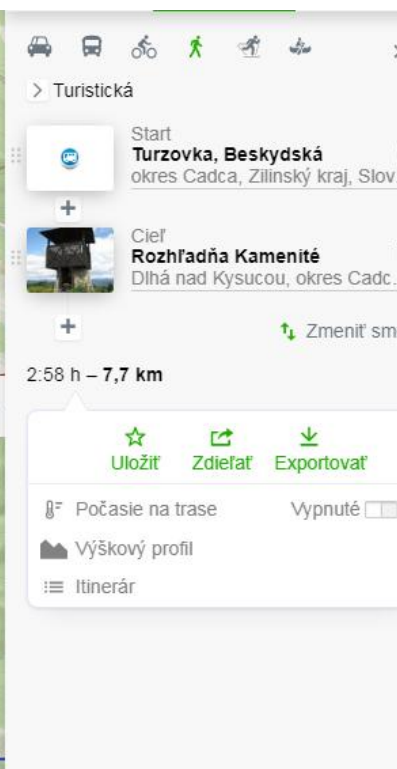
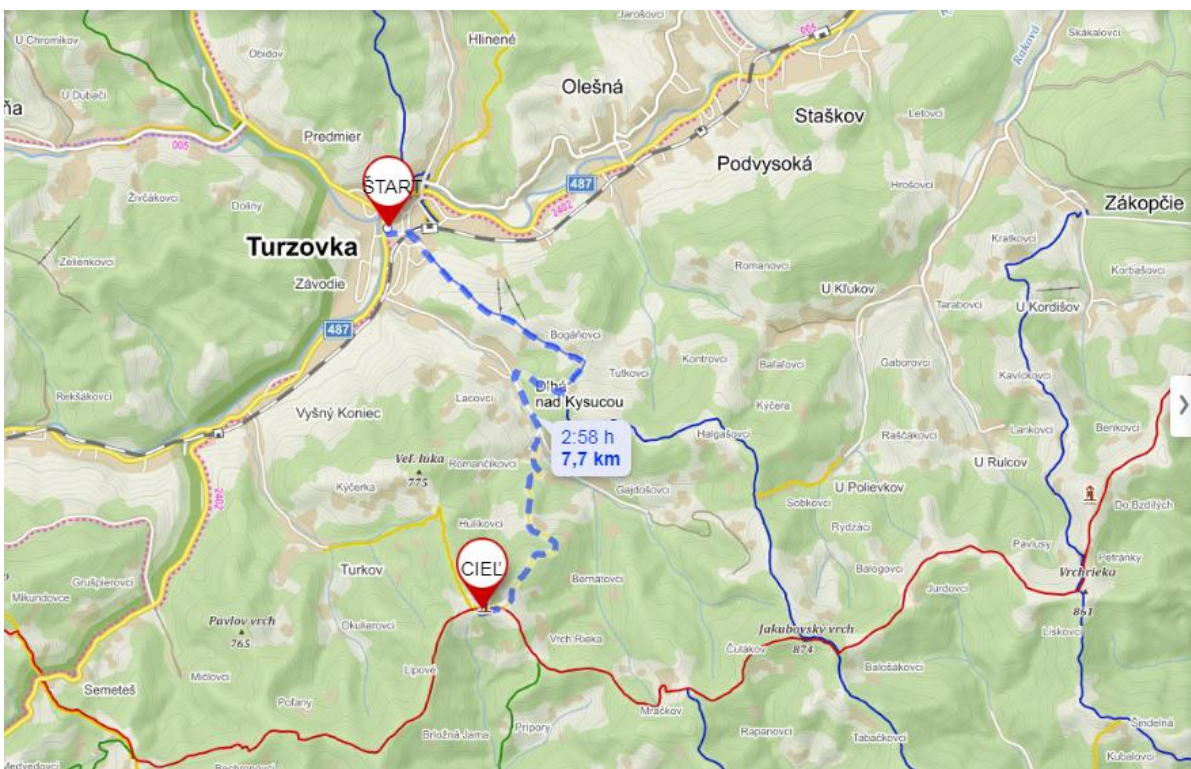
POPIS TRASY

K rozhľadni sa dá dostať bez problémov **zo všetkých svetových strán**, keďže toto miesto križujú viaceré turistické chodníky. Vhodným východiskovým bodom môže byť **Dlhá nad Kysucou**, **odkiaľ sem vedie žltá značka**. Rovnako sem vedie **žltá značka z Turzovky**, z jej južnej časti – z osady **Turkov**.

Z hľadiska času sú tieto dva varianty najrýchlejšie – zhruba za hodinku ste pri rozhľadni. Stúpanie z týchto miest je pozvoľné s prevýšením približne 300 metrov, ktoré je viac-menej rovnomerne rozložené.

Samozrejme sú tu aj ďalšie varianty ako sa k rozhľadni dostať. **Môžete vyskúšať trasu po červenej** **turistickej značke vedúcej zo Semeteša**, prípadne po **zelenej a červenej z Dlhého Poľa**. Jedná sa však o dlhšiu vychádzku. No pokiaľ máte viac času, môže byť dobrá voľba.

MAPA TRASY:

FOTOGALÉRIA:

Foto: Ján Kováčik, 9.C

EKOTÍM V TERÉNE

Foto: Petra Strýčková, 8.A

Foto: Adam Stolarik, 7.B

Foto: Valéria Vlčková, 7.A

Foto: Ján Kapusniak, 7.B

Foto: Jakub Krištof, 5.A

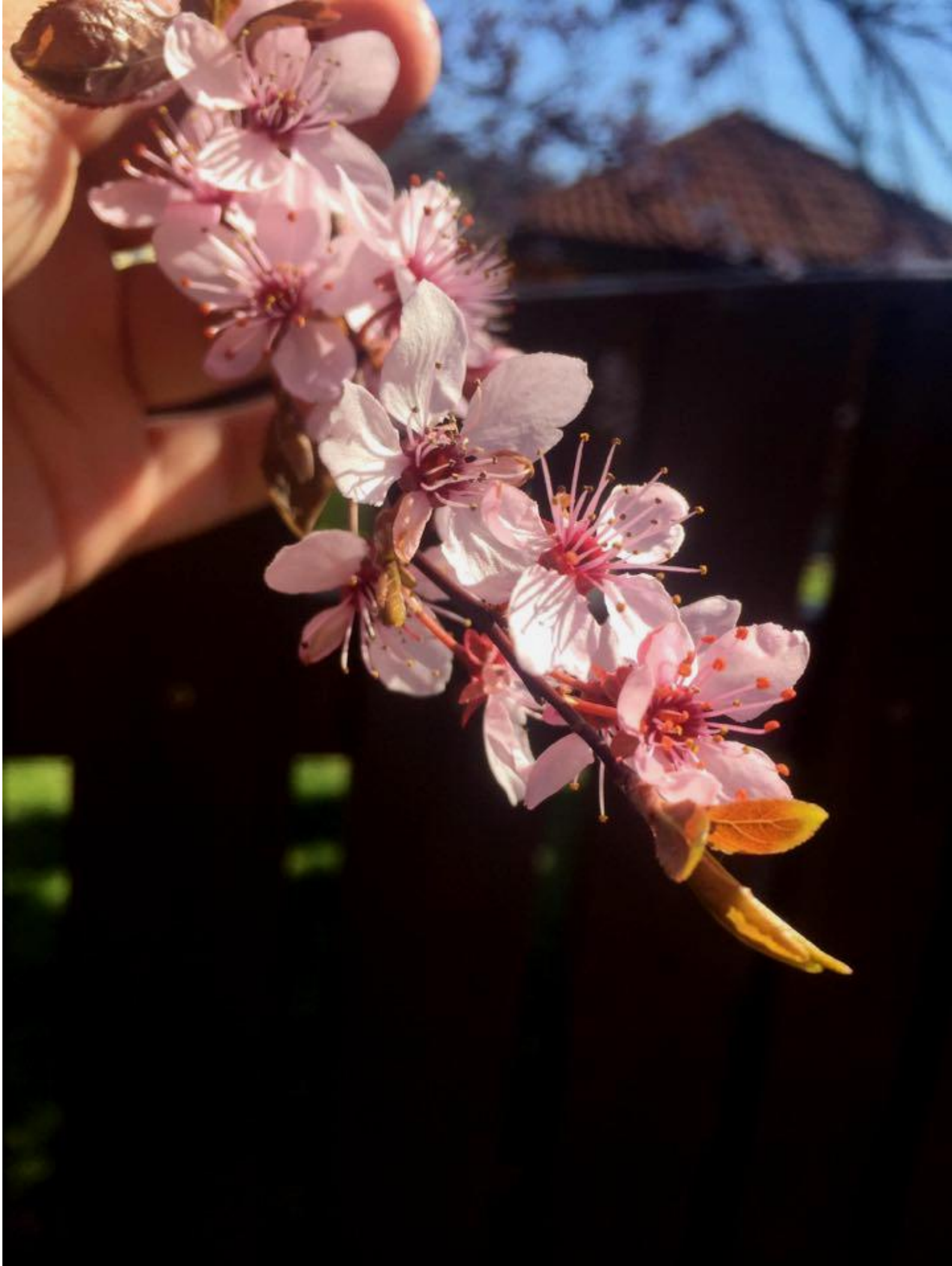

Foto: Nikola Kavalková, 8.C

Foto: Jaroslav Matejík, 9.C

Foto: Mária Hrivíková, 7.B

ZDROJE:

<https://bratislava.dnes24.sk/den-zeme-ochrana-prirody-oslavy-prirodne-druhy-328625>

<https://www.veolia.sk/22-april-den-zeme>

<https://www.minzp.sk/aktuality/jarna-vyzva-sazp-upratujte-maxom.html>

<https://www.minzp.sk>

<https://noizz.aktuality.sk/>

<https://www.startitup.sk/>

<https://www.regionkysuce.sk/>

<https://www.klokocov.sk/>

<https://www.planetslovakia.sk/>